

§ 50 Bekännelseskriter

AXEL W KARLSSON:

Ordförande och ledamöter! Jag börjar med motionen om Barmenförklaringen, 2014:90. Jag tycker att vi ska föra in den i Svenska kyrkan och ta upp den i bekännelseskriterna. Jag kan inte rösta i den här frågan, inte ens rösta för det förslaget, eftersom jag menar att det här har blivit helt otillräckligt berett. Man har på något sätt lyckats glömma av halva Barmenförklaringen. En markering av att nazisterna försökte utesluta judar ur kyrkan handlade det ju om att lägga sig i kyrkans inre angelägenheter. Det är faktiskt bara ena sidan. Jag har lämnat in ett särskilt yttrande här, som jag tror det går att göra, där jag preciserar det här lite mer. Jag vet inte riktigt hur mycket tid jag ska uppta om detta, men man kan väl säga att vad det handlar om är att både stat och kyrka är gudomliga stiftelser men med olika uppgifter. De här ska ju samverka med varandra till alla folks och hela världens bästa, men den här samverkan störs om kyrkan blir politiserad. Men den störs också om kyrkan lägger sig i statens angelägenheter. Den störs naturligtvis också om staten lägger sig i kyrkans. Det är två avvikelser det handlar om och man har egentligen bara behandlat den ena avvikelsen i beredningen. Nu går det inte att begära återremiss, eftersom alla ärenden måste avgöras här. Därför får jag väl återkomma nästa år med närmare förklaringar.

Men läs gärna på den. Det är kanske en av de största teologiska händelserna under 1900-talet och Barmenförklaringen har accepterats i en massa kyrkor runt om i världen. Det skedde efter andra världskriget, när nazismen var krossad, vilket visar att man uppfattar den som ett principiellt ställningstagande som har stor relevans för vår tid. På 50-talet var det inte nazismen man kämpade mot utan snarare kommunismen. I vår tid tror jag också vi har ideologier som hotar att tränga in i kyrkan och förvrida budskapet. Här finns mycket att fundera över principiellt.

Sedan till detta med det hebreiska folket. Vi har ju haft debatter här om Mellanöstern. Jag vill inte lägga mig i alla detaljerna om palestinier och israeler. Jag har liksom ett annat fokus och det är att vi måste ha ramarna klara för oss för kyrkans bekännelse och kyrkans tro. Det skulle inte förvåna mig om det förr eller senare kommer fram preciserade ställningstaganden i frågan vad du ska tro om hebreernas/judarnas ställning i Guds planer. Vi har till exempel landlöftet som är en sådan brännande fråga. Det finns en del fundamentalister, som jag skulle vilja kalla dem, som tror att man kan läsa i Bibeln precis hur gränserna ska gå. Det tror inte jag, men jag tror inte heller att man kan skilja landet och folket åt. Det judiska folket och ett landområde där i östra Medelhavet hör ihop på ett eller annat sätt. Det tror jag vi måste kunna säga ja till. Men man skulle behöva precisera detta lite mer, få en fördjupad förståelse av vad vi vågar säga och vad vi inte kan säga.

Jag yrkar som sagt var bifall till min motion 2014:89 om tillägg till bekännelsen om det hebreiska folket i Guds planer. När det gäller den andra motionen, 2014:90, om Barmenförklaringen får jag återkomma till den, eftersom jag inte anser att vi kan ta upp den frågan över huvud taget. Men vad jag förstår måste vi ta upp den ändå av formella skäl och i så fall får jag avstå från att rösta.

ANDERS NOVAK:

Ordförande, värderade kyrkomötesdeltagare! Jag talar för utskottet och yrkar avslag på motionerna 2014:89 och 2014:90 av Axel W Karlsson.

Först ett erkännande av ett vällovligt syfte bakom motionerna. Vad motionären gör är nämligen att ta upp den tråd som det skrivs om i inledningen till första

avdelningen i kyrkoordningen om Svenska kyrkan som evangeliskt-lutherskt trossamfund. Där står:

Kyrkans lära formuleras genom den teologiska reflektionen över vad tron och bekännelsen innebär. Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje ny tid på nytt formulera sig in i trons djup och klargöra dess innebörd. Läran uttrycks i trosbekännelser, skrifter från kyrkans historia, i gudstjänstböcker och andra nutida dokument som kyrkan har bejakat.

Vid en närmare genomläsning av såväl motionerna som Läronämndens och utskottets skrivningar upptäcker man en begreppsoklarhet. Tre termer blandas utan närmare definitioner, erkända dokument, antagna dokument samt bejakade dokument. I kyrkoordningen finns vad jag kan se endast benämningen bejakade dokument, och det är möjligt att vi måste klara ut de här olika begreppen i framtiden.

Som Läronämnden anger i sitt yttrande över motion 2014:89 finns det ingen angiven beslutsordning för bejakande av sådana dokument. I anslutning till motion 2014:89 om det hebreiska folket lyfter Läronämnden fram det av 2001 års kyrkomöte antagna dokumentet *Guds vägar – judendom och kristendom*, där de av motionärerna efterfrågade uppgifterna redan finns belysta. Utskottet menar att detta dokument möjligen redan har eller kan få status som ett av Svenska kyrkan bejakat dokument, varför motion 2014:89 bör avslås.

När det gäller motion 2014:90 om att uppta den så kallade Barmenförklaringen från 1934 bland Svenska kyrkans bekännelseskrifter, betonar både Läronämnden och utskottet att detta är ett viktigt historiskt dokument i en specifik situation under nazismens framväxt i Tyskland. Dokumentet är väl värt att minnas och ta lärdom av. Detta kan dock ske utan att ändra i bestämmelserna om Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Avslag på motionerna 2014:89 och 2014:90.

AXEL W KARLSSON:

Vi har diskuterat flera frågor nu med relation till det som jag motionerar om. Jag tycker nog att mycket av det vi har hört i debatterna visar att det finns ett behov av att tränga djupare in i de här frågorna. En sak som redan är nämnd är att människor inte alltid förstår skillnaden mellan olika uttalandens status. Bekännelsen är en sak och sedan kan man dra olika politiska konsekvenser av bekännelsen. Jag drar till exempel patriotiska konsekvenser, andra drar miljöpartistiska, och på många sätt kan de vara lika berättigade. Vi är ju sådana som människor att vi har olika gåvor, vi har olika förmågor, vi ser olika möjligheter och så vidare. Den här pluraliteten måste ju finnas i kyrkan. Det är däremot farligt när det blir alltför ensidigt.

När utskottets talare här nämnde skillnaden mellan erkända och bejakade dokument, är det ett exempel på vad man ytterligare skulle precisera och gå djupare i. Jag tror vi får återkomma till de här frågorna på ett eller annat sätt framöver. Det gäller också Barmenförklaringen. Det är inte bara någonting som tillhör det förflutna utan faktiskt något som har tagits upp i många kyrkor. Det är något levande förflutet i så fall, som man kan lära sig väldigt mycket av att studera.

BISKOP RAGNAR PERSENIUS:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Jag känner på grund av flera ärenden behov av att kommentera detta med de olika orden erkända, antagna och bejakade. Lite tidigare på 90-talet antogs den beskrivning av de lärodokument som finns, Bibeln,

de gammalkyrkliga trosbekännelserna och så vidare, i en hierarki. Längst det står det ”samt andra av kyrkan bejakade dokument”. Av motivförklaringarna till det framgår att man med bejakad menar ”som har visat sig ha ställning som uttryck för vår kyrkas tro, bekännelse och lära”. Det är alltså inte nödvändigtvis en beskrivning av ett beslut i ett kyrkomöte. När Anders Novak citerar ”som är eller kommer att visa sig”, är det precis rätt. Bland dem som räknades upp då är till exempel ett yttrande som gjordes 1909. Det skrevs inte alls som något officiellt bekännelsedokument, men det har senare visat sig vara ett genuint uttryck för hur vi ser på kyrkans vinningstjänst och kopplingen mellan det och villkoren för att vi ska bilda en kyrkogemenskap. Ordet bejakat bygger på att nya uttryck för kyrkans tro, bekännelse och lära får en bred förankring i kyrkan, och då kanske ett beslut i ett kyrkomöte snarare är en bekräftelse på en process.

När vi hade uppe de två dokumenten *Guds vägar* och Kairosdokumentet och talade om att det ena var antaget och att det andra hade en annan status, var det naturligtvis helt riktigt. Men det var inte nödvändigtvis kopplat till bejakad som står i vår bekännelsedefinition. Summa summarum menar jag att det är rätt tydligt vad som menas med bejakad. Det är ett i kyrkan mottaget genuint uttryck för vår kyrkas tro, bekännelse och lära. Men detta kanske vi ska fundera på några gånger till.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 91.